

TÓTH-BENCZE TAMÁS

EGY SIKERES ÜGYVÉD HIHETETLEN KALANDJAI FÜREDEN – AVAGY EGY IRATKÖTEG TÖRTÉNETE

Pont 25 éve, egy érdekes cikk jelent meg Churchill angol politikus, államférfi és Karády Katalin füredi találkozásáról és fellobanó szerelméről.

Akkor arra jutottam, hogy a romantikus történet valószínűleg csak a cikk írója képzeletének szüleménye. Tagadhatatlan, hogy az írás érdekes és a szerzőnek a történet mellett szóló érvei és a „bizonyítékok” is meggyőzőnek tűnnek, ha olyan valaki olvassa el, aki nincs legalább nagyjából tisztában a tényekkel. őszintén szólva, első olvasásra még nekem sem tűnt fel semmi különös. Aztán alaposabban olvasva, kezdtem kételkedni a hitelességében. Kezdve azon, hogy a „falumúzeumban” (egészen pontosan: helytörténeti gyűjtemény) nem található sem Winston Churchill szivarvágója, sem pedig Karády Katalin törött nyelű teniszütője. [Az eltelt 25 év alatt sem került elő.]

Néhány hét múlva 2000-ben, Angliából telefonon – szerencsére magyarul – is érdeklődtek a relikviák után, mondván olvasták a kérdéses cikket. Akkor kezdtem el alaposabban utána nézni a témának és akkor azzal, hogy Füreden biztos nem történhetett, ismételten lezártam tekintetem a kérdést.

2004 januárjában dr. Kubassek János, a Magyar Földrajzi Múzeum akkori igazgatója füredi látogatásakor mesélte milyen érdekes cikkel találkozott kutatásai során. Gyorsan kiderült, hogy ugyanarra az írásra gondolunk. [Megjegyzem, Kubassek János még egyik könyvébe is belevette a történetet.] A Füredi Históriaiban 2004-ben és 2011-ben is foglalkoztam a Karády kontra Churchill ügygel.

Benyovszky László „*Sir Winston Churchill: Summer on the Lake (Balatoni nyár): Lappangó remek-művek*” című írása a Magyar Nemzet 2000. június 24-i számában, a 36. oldalon is olvasható.

A szerzőnek nem az ez az egyetlen ilyen jellegű opusza. 1998-tól 2000-ig bezárólag a Napi Magyarország és a Magyar Nemzet oldalain összesen huszonhat „lappangó remekmű” látott napvilágot. Olyanok szerepelnek közöttük, mint például „*Stig-linc, a pesti sólyom*” [segíték – Stirlitzről, a német elhárításba beépült szovjet ügynökről van szó], vagy mint „Schwarzanegger a téeszirodán”, valamint a „*Szörharisnya*” [ismét segíték – J. F. Cooper Börharisnyájának újraértelmezett változata], no, és természetesen a „*Balatoni nyár*”.

Összefoglalva: ezek egytől egyig tulajdonképpen fiktív, parodisztikus történetek.

Úgy tűnik a történelem megismétli önmagát. Idén, 2025-ben, a Jókai napok keretében bemutatnak egy Jókai Mórról szóló új könyvet. A dr. Praznovszky Mihály irodalomtörténész által írt kiadvány rendkívül nagyon érdekes, lebilincselő, a nemzet mesemondójára – Jókai Mór – vonatkozó teljesen hiteles részletekkel sűrűn megtűzdelt. A kötetben szintén végig központi szerepet játszó „ügyvéd” nagyapa, valamint a hozzá köthető családi történet azonban – személy szerint úgy vélem – kissé más besorolás alá esik. Három napi kutatás után arra jutottam, hogy az ügyvéd balatonfüredi kalandjai valóban hihetetlenek, mert valójában soha meg sem történtek. Véleményem szerint sem ő, és a családból valószínűleg más sem – természetesen leszámítva a szerzőt – sosem járt Balatonfüreden, és nyaralójuk sem volt itt. A nagyapaapidíjas hivatalnok volt Szentesen, az ottani árvízmentesítési társulatnál. 1870-ben született és 1944-ben hunyt el. Nagy valószínűséggel – az esetleges katonaidőt leszámítva – el se hagyta szűkebb pátriáját. Az anyai nagyapa 1877-ben született Fülekkovácsiban, (női) szabó volt Salgótarjában, és ő már 1910-ben elhunyt (a felesége losonci születésű volt). A kötetbeli családi történetben az egyetlen hiteles, valós adat a szerző apjának halálának éve – talán csak véletlenül, tévedésből írta be helyesen.

A könyvben joghallgatóként feltűnő édesapa vaskereskedő volt Salgótarjában, többek között varrógépeket, kerékpárokat árult és 1948 után műszerészként tartotta el a családját. A trianoni nagykövet nagybácsi (Iván) – legjobb tudomásom szerint, mint ilyen, az egyik szülő fiútestvére –, bár az illető valós személy volt, valószínűleg csupán névrokon lehetett, de a legjobb esetben is csak nagyon, nagyon, de tényleg nagyon távoli rokona – talán – a szerzőnek.

Nehogy valaki elkezdje keresni már a füredi nyaralójukat, mert nem volt ilyen. Horribile dictu: esetleg valakinek még eszébe jutna az az ötlet is, hogy emléktáblával kellene megjelölni a házat.

Amennyiben viszont az volt a cél, hogy valami, az átlagostól eltérő, egyedi jellegű könyvet adjanak ki, hát az – el kell ismerni – maradéktalanul sikerült.

Ajánlom mindenkinek figyelmébe és elolvasásra ezt a szó szoros értelmében fantasztikus kiadványt, tényleg rendkívül szórakoztató, amely megvásárolható Balatonfüreden a Lipták Gábor Városi Könyvtárban (is). De, ne vegyék túlságosan komolyan.